

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 21.01.2013

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_27_CJL_L

Ročník: II.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Literatura

Tematický okruh: Kritický realismus

Téma: Ruský kritický realismus – L. N. Tolstoj

Metodický list/anotace:

Seznámení s tvorbou představitelů ruského realismu, praktická práce s ukázkami z tvorby L. N. Tolstého; pojmy realismus, kritický realismus; možno využít i ve 4. ročníku jako opakování k ústní části maturitní zkoušky.

Ruský kritický realismus

19. STOLETÍ

Pravdivé a kritické
zobrazení skutečnosti

Ivan Sergejevič Turgeněv

- **Lovcovy zápisky** – soubor povídek ze života na ruském venkově
- **Otcové a děti** – ruská šlechtická společnost a její změny v polovině 19. století

Ivan Alexandrovič Gončarov

- **Oblomov** – typ „zbytečného člověka“, ztráta životních hodnot

Fjodor Michailovič Dostojevskij

- **Zločin a trest** – psychologický román o vraždě a pocitech viny
- **Idiot** – román o dobrém a ušlechtilém člověku, kterého proto ostatní považují za idiota
- **Bratři Karamazovi** – sociálně-filozofický román o otcovraždě

Lev Nikolajevič Tolstoj

Lev Nikolajevič Tolstoj

Obr. 1

Tvorba

- **Dětství, Chlapectví, Jinošství** – autobiografie
- **Vojna a mír** – čtyřdílná románová epopej zobrazující osudy ruské společnosti v 1. polovině 19. století, za napoleonských válek
- **Anna Kareninová** – román o ženě hledající v životě lásku, končí tragickou sebevraždou

Lev Nikolajevič Tolstoj

Vojna a mír

Pozorně si přečtete ukázkou
z románu

„„K zemi!“ vykřikl pobočník a lehl si. Kníže Andrej zůstal nerozhodně stát. Granát kouřil a vrtěl se jako káča mezi ním a ležícím pomocníkem, na rozmezí oranice a louky, vedle trsu pelyňku.

„Je to možné, aby to byla smrt? Přemítal kníže Andrej a díval se úplně novým, závistivým pohledem na travu, pelyněk a na pramének kouře, který se vinul od pohyblivého černého míčku.

„Nemohu, nechci zemřít, miluji život, mám rád tuto travu, půdu, vzduch.“ Takto přemítal a současně si uvědomoval, že se na něho dívají.“(1)

Zamyslete se nad otázkami

- Kníže Andrej Bolkonskij, jedna z hlavních postav, je účastníkem napoleonských válek; jaké pocity má v nebezpečí?
(chce žít, zároveň ale má zodpovědnost za ostatní vojáky, nemůže se bát, musí být příkladem)
- Jak byste charakterizovali pohled autora na válečné události? Jak je popisuje?

(podrobně líčí krajinu, průběh bitvy, pocity, postup vojsk, osudy jednotlivých postav se prolínají, několik dějových linií)

- V románu vystupuje velké množství postav, mimo jiné i postav autentických. Znáte některé?

(Napoleon, generál Kutuzov, car Alexandr – autentické; Piere Bezuchov, rodina Rostovových, Bolkonských apod.)

- Jak byste charakterizovali tento žánr? Jak na vás působí styl vyprávění?

(rozsáhlý historický román, velké množství postav, několik dějových linií)

- Kde a kdy se odehrává děj románu?

(Rusko, Napoleonovo tažení do Ruska, napoleonské války, 1/4 19. století)

Piere Bezuchov uvažuje o životě, o své situaci, o štěstí; najděte v ukázce, jaké názory má?

„V baráku v zajetí Pierre poznal – nikoli rozumem, ale celou svou bytostí, životem -, že člověk je stvořen pro štěstí a že toto štěstí je v něm samém, v ukojování přirozených lidských potřeb, a že všechno neštěstí na světě nepochází z nedostatku, nýbrž z přebytku; ale za tyto tři poslední týdny pochodu poznal ještě další potěšující pravdu – poznal, že na světě není nic strašného. Poznal, že tak jako není na světě situace, v níž by byl člověk šťasten a dokonale svoboděn, tak také není situace, v níž by byl zcela nešťasten nebo nesvoboděn.“(2)

(co pro něj znamená štěstí, neštěstí, člověk nemá zoufat, má bojovat a nevzdávat se)

Citace, zdroje a literatura

- Obr. 1: REPIN, ILJA. *Soubor:Ilya Efimovich Repin (1844-1930) - Portrait of Leo Tolstoy (1887).jpg-Wikipedia* [online]. [cit. 22.3.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ilya_Efimovich_Repin_%281844-1930%29_-_Portrait_of_Leo_Tolstoy_%281887%29.jpg
- MGR. HÁNOVÁ, Eva a kol. *Odmaturuj z literatury 1*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2004, ISBN 80-7358016-0.
- (1)(2) SOUKAL, Josef. *Čítanka pro 2. ročník SOŠ*. Praha: SPN, a.s., 2001, ISBN 80-7235-162-1.

